

СУЧАСНА ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

УДК 004.738.5:371.134

РОЗРОБКА БЛОГУ ВЧИТЕЛЯ-ПРЕДМЕТНИКА ЗАСОБАМИ МЕРЕЖЕВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Ганна Алексєєва

Бердянський державний педагогічний університет

Анотація:

У статті висвітлено теоретичні й практичні аспекти розробки й впровадження вчителями загальноосвітніх навчальних закладів персональних блогів і сайтів. Обґрунтовано необхідність використання сучасними педагогами інформаційно-комунікаційних технологій, завдяки яким стають можливими широкий доступ до навчально-методичної й наукової інформації, організація оперативної консультаційної допомоги, моделювання науково-дослідницької діяльності, проведення віртуальних навчальних занять (семінарів, лекцій) у режимі реального часу. Наведено приклади практичних розробок Інтернет-ресурсів, підготовлених учителями за допомогою засобів системи керування вмістом (CMS) WordPress, метою яких є створення багатофункціонального освітнього середовища.

Ключові слова:

професійна підготовка; мережеві технології; блог.

Аннотация:

Алексеева Анна. Разработка блога учителя-предметника средствами сетевых технологий.

В статье раскрыты теоретические и практические аспекты разработки и внедрения учителями общеобразовательных учебных заведений персональных блогов и сайтов. Обоснована необходимость использования современными педагогами информационно-коммуникационных технологий, благодаря которым становится возможным широкий доступ к учебно-методической и научной информации, организация оперативной консультационной помощи, моделирование научно-исследовательской деятельности, проведение виртуальных учебных занятий (семинаров, лекций) в режиме реального времени. Приведены примеры практических разработок Интернет-ресурсов, подготовленных учителями с помощью средств системы управления содержанием (CMS) WordPress, целью которых является создание многофункциональной образовательной среды.

Ключевые слова:

профессиональная подготовка; сетевые технологии; блог.

Resume:

Alekseeva Hanna. Development of the subject teacher's blog by means of networking technology.

The article highlights the theoretical and practical aspects of the development and implementation of personal blogs and websites by secondary school teachers. The author gives grounds for the necessity to use information and communication technologies by modern educators which makes it possible to access educational-methodical and scientific information, to organize immediate counseling, to model scientific and research activities, and to conduct virtual training sessions (seminars, lectures) in real time. There are examples of practical Internet-resources developments done by teachers with the help of the content management system (CMS) WordPress which aim is to create multi-functional educational environment.

Key words:

professional training; networking technology; blog.

Постановка проблеми. Сучасні умови реформування освіти в Україні потребують від фахівця постійного професійного вдосконалення через нестримність наукового розвитку, адже можливість безпосередньо використовувати досягнення технічного прогресу є запорукою успіху в освітянській діяльності. Саме тому вчителі-предметники для створення багатофункціонального освітнього середовища сьогодні застосовують такі засоби, як персональний блог або сайт.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичний аналіз психолого-педагогічної літератури показав, що в педагогічній науці накопичена значна кількість досліджень, присвячених проблемам підготовки майбутніх учителів у сучасних умовах. Так, наприклад, проблема формування інформаційної культури педагогів розкрита в працях Н. Апатової, В. Бикова, Л. Бабенко, І. Булах, А. Єршова, М. Жалдака, Н. Морзе, О. Пехоти, С. Ракова

та інших; проблеми комп'ютеризації освіти досліджували А. Ашерів, Ю. Дорошенко, Ю. Жук, Ю. Машбиць, О. Торубара та інші; психологічні аспекти використання мережевих технологій у навчальному процесі – В. Безпалько, В. Бондаревська, В. Зінченко, Т. Ільїна, В. Рубцов та інші; питання підготовки майбутніх педагогів в умовах інформатизації освіти висвітлювали С. Гунько, Ю. Жук, О. Майборода, Е. Разинкіна, І. Смирнова, С. Тадян, О. Трофімов, О. Шиман та інші. Але, незважаючи на велику кількість вивчених проблем, на сьогодні ще недостатньо уваги приділено набуттю майбутніми вчителями вмінь і навичок використання мережевих технологій і впровадження їх у професійну діяльність.

Складність і багатоаспектність проблеми свідчить про важливість подальших досліджень, пов'язаних з необхідністю проектування, розробки й впровадження вчителями персонального блогу (сайту) за допомогою

засобів мережевих технологій, зокрема системи керування вмістом WordPress і веб-сервісом Blogger.

Формулювання цілей статті. Мета статті: за допомогою засобів системи керування вмістом (CMS) WordPress розкрити деякі аспекти використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у процесі розробки й упровадження блогу вчителя як багатофункціонального освітнього середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах ринкової економіки реінжиніринг вищої освіти означає її перепроєктування на комплексне навчання майбутніх учителів та інших працівників загальноосвітніх навчальних закладів основ інформатизації освіти [1]. Для цього здійснюється пошук цілей, принципів, методів і засобів навчання з тим, щоб систематизувати підготовку сучасних педагогів, зміст якої повинен стати більш фундаментальним, ефективним і менш залежним від спеціальних навичок, умінь і знань, як, наприклад, створення персонального блогу або сайту засобами html/css.

Процеси інформатизації сучасного суспільства й тісно пов'язані з ними процеси інформатизації всіх форм освітньої діяльності характеризуються вдосконаленням і масовим поширенням сучасних інформаційних і комунікаційних технологій (ІКТ). Подібні технології активно використовуються для передачі інформації й забезпечення взаємодії вчителя й учня в сучасних системах відкритої й дистанційної освіти, де вчитель повинен не тільки володіти знаннями у сфері ІКТ, а й бути фахівцем, здатним застосовувати їх у своїй професійній діяльності.

Мережеві технології, які охопили всі сфери діяльності людини, є невіддільним складником інформаційного суспільства, що дає змогу говорити про необхідність їх упровадження в навчально-виховний процес. ІКТ призначені для телекомунікаційного спілкування педагогів з учнями, колегами, працівниками бібліотек, лабораторій, установ освіти тощо засобами телекомунікаційного доступу до баз даних через всесвітню мережу Інтернет.

Слово «технологія» має грецьке коріння й у перекладі означає науку, сукупність методів і прийомів обробки або переробки сировини, матеріалів, напівфабрикатів, виробів і перетворення їх на предмети споживання. Сучасне розуміння цього слова включає й застосування наукових та інженерних знань до виконання практичних завдань. З огляду на це, інформаційними й телекомунікаційними технологіями можна вважати такі технології, які спрямовані на обробку й перетворення інформації.

Інформаційні й комунікаційні технології – це узагальнювальне поняття, яке позначає різні пристрої, механізми, способи, алгоритми обробки інформації. Найважливішим сучасним пристроєм ІКТ є комп'ютер, обладнаний відповідним програмним забезпеченням, а також засоби телекомунікацій разом з розміщеною на них інформацією.

В інформаційному суспільстві освіта набула нової якості насамперед з появою комп'ютерних мереж та інших засобів ІКТ, пов'язаних з можливістю оперативно отримувати інформацію з будь-якої точки Землі. Через найпопулярніший ресурс Інтернету – всесвітню павутину WWW ми маємо миттєвий доступ до світових інформаційних ресурсів, таких, як електронні бібліотеки, бази даних, сховища файлів тощо, де опубліковано близько двох мільярдів мультимедійних документів. Також доступні спеціальні програми для спілкування в режимі реального часу (електронна пошта, списки розсилки, групи новин, чат), які дають змогу передавати текст з клавіатури, звук, зображення, аудіо- та відеофайли після встановлення зв'язку для організації спільної роботи віддалених користувачів.

За допомогою мережевих засобів ІКТ стають можливими широкий доступ до навчально-методичної й наукової інформації, організація оперативної консультаційної допомоги учням та їхнім батькам, моделювання науково-дослідницької діяльності з колегами й методистами, проведення віртуальних навчальних практичних занять або лекцій в режимі реального часу online. Потужною технологією, що дає змогу зберігати й передавати основний обсяг досліджуваного матеріалу, є освітні електронні видання, поширювані через комп'ютерні мережі або записані на CD-ROM. Індивідуальна робота з ними сприяє глибокому засвоєнню й розумінню матеріалу. Ці технології дають змогу за відповідного доопрацювання пристосувати наявні курси до індивідуального користування, надають можливість для самонавчання й самоперевірки здобутих знань. На відміну від традиційної книги, освітні електронні видання можуть подавати матеріал у динамічній графічній формі [4].

Є декілька значущих, з погляду систем відкритої й дистанційної освіти, основних класів інформаційних і телекомунікаційних технологій. Наприклад, відеозаписи й телебачення дають змогу великій кількості слухачів не тільки прослуховувати лекції кращих викладачів, а й ставати безпосередніми учасниками навчального процесу. Відеокасети з лекціями можуть бути використані як у спеціальних відеокласах, так і в домашніх умовах, що

наближає нас до європейської системи освіти, коли в курсах навчання основний матеріал викладається в друкованих виданнях і на відеонасіях. Це і є яскравим прикладом дистанційного навчання. Завдяки телебаченню, з'являється можливість транслювати лекції на широку аудиторію для підвищення загального розвитку цієї аудиторії без подальшого контролю за засвоєнням знань, а також можливість згодом перевірити знання за допомогою спеціальних тестів та іспитів.

Використання в навчально-виховному процесі загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів мережових технологій спрямовано не тільки на переорієнтацію процесу навчання на розвиток особистості учня, а й насамперед на самостійне здобуття ним нових знань, набуття вмій і навичок. Сучасний молодий фахівець об'єктивно змушений бути більш мобільним, поінформованим, критично й

творчо мислячим, тобто більш мотивованим до самонавчання і саморозвитку. Для цього необхідно створити навчально-розвивальне середовище, у якому учні зможуть виконувати творчі пізнавальні завдання.

Прикладом є розробка блогу вчителя, що викладає предмет «Захист Вітчизни», для створення якого було використано веб-сервіс Blogger (рис. 1). Веб-сервіс Google Blogger – це безкоштовний освітній ресурс для ведення блогів, за допомогою якого будь-який користувач може створити свій Інтернет-контент, не вдаючись до програмування й не переймаючись встановленням і налаштуванням програмного забезпечення. На відміну від інших CMS, користувач може не турбуватися про вибір хостингу (послуга з надання дискового простору для фізичного розміщення файлів сайту на сервері) і встановлення CMS.

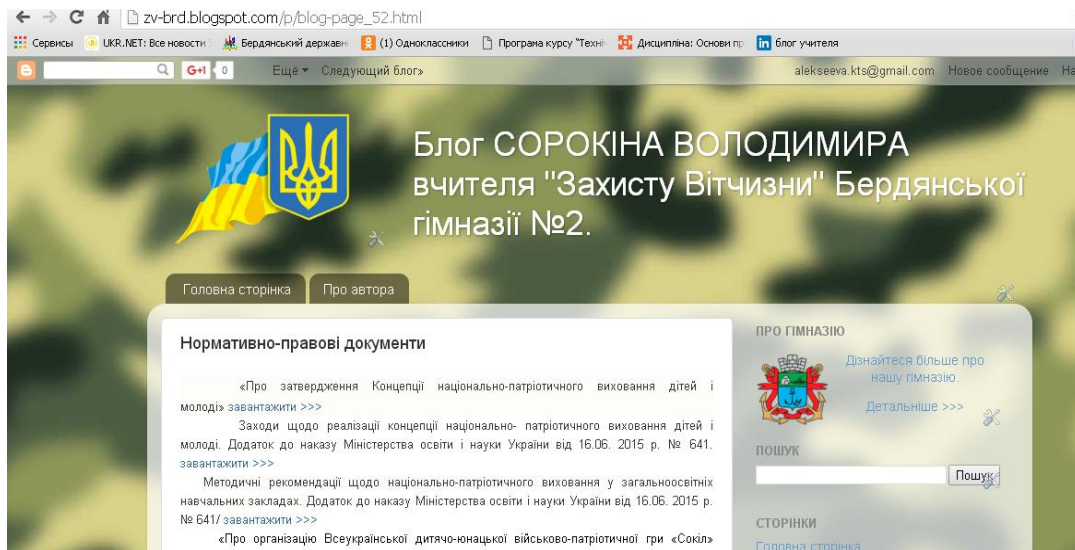

Рис. 1. Фрагмент блогу вчителя «Захисту Вітчизни» гімназії № 2 м. Бердянська Сорокіна Володимира

Система управління контентом дає змогу створювати динамічні сайти без спеціальних знань html/css, що дуже зручно для вчителів-предметників загальноосвітніх навчальних закладів. Принцип роботи всіх CMS засновано на розподілі контенту сайту – це зміст і дизайн оформлення. У своїй роботі ми використовували спеціальні «порожні» заготовки сторінок (шаблони) з «прописаним» дизайном і наповнювали їх інформацією. Це дуже зручно будь-якому користувачеві (не обов'язково мати знання з програмування або знати мови програмування), оскільки відразу можна самостійно додавати сторінки, редагувати інформацію, керувати розділами й меню на сайті. Структура блогу передбачає головну сторінку й сторінку автора. На панелі навігації –

герб міста Бердянська й основна архівна інформація про навчальний заклад. Крім того, розміщені майстер-класи, опис досвіду багатопрофільної гімназії № 2 м. Бердянська, нормативно-правові документи, матеріали з усіх тем предмета, практичні завдання, питання до самостійної та індивідуальної роботи, безліч тематичних презентацій, різні методичні й дидактичні матеріали на військово-патріотичні теми. Безпека суспільства, забезпечення його сталого розвитку – це вічна проблема, яка стоїть перед кожною державою, і Україна не виняток. Наша держава обрала демократичні європейські цінності як мету свого стратегічного розвитку, а тому пов'язує власну безпеку й цивілізаційну перспективу безпосередньо з безпекою Європи, з інтеграцією з євроатлантичною системою

колективної безпеки. Тому важливим є викладання предмета «Захист Вітчизни» в загальноосвітніх навчальних закладах саме засобами Інтернет-технологій. Такий підхід надає учням можливість здобути знання про нормативно-правову базу України з питань підготовки до служби в Збройних Силах України та інших військових формуваннях, визначених чинним законодавством щодо захисту Вітчизни; збереження життя й здоров'я в надзвичайних ситуаціях і військових конфліктах; надання

першої допомоги та інші важливі питання з нового, більш цікавого ракурсу саме освітніх Інтернет-сервісів.

Друга розробка – сайт вчителя англійської мови, створений для того, щоб педагог міг поділитися своїм досвідом, методичними напрацюваннями, зразками навчально-методичної документації, а також ознайомити всіх охочих з проектами й творчими роботами учнів (рис. 2).

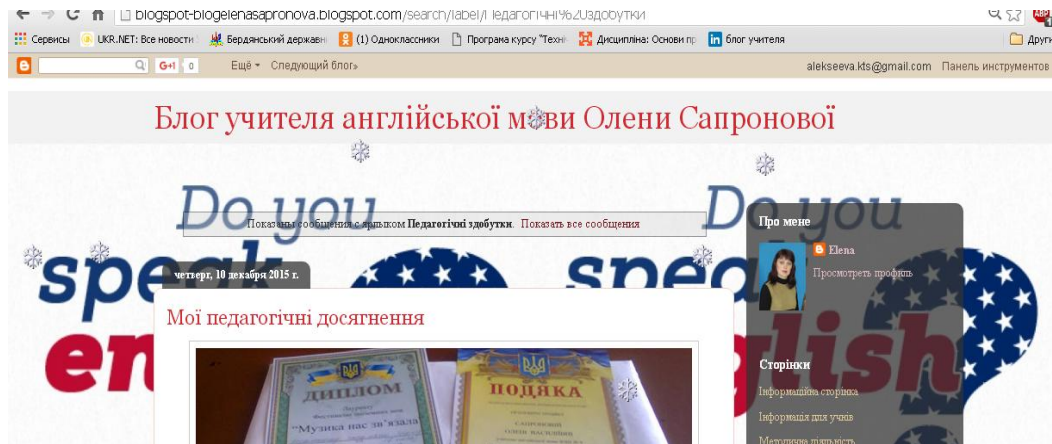

Рис. 2. Фрагмент блогу учителя англійської мови Олени Сапронової (м. Бердянськ)

Сайт складається з таких структурних елементів: головна сторінка, інформаційна сторінка, інформація для учнів, методична діяльність, мої публікації, педагогічні досягнення, поради батькам. Також додані такі категорії, як: відео, галерея і презентації. Усе, назване вище, а також фотографія й посилання на профіль учителя й архів записів сайту, розміщено на навігаційній панелі праворуч.

Розробка й упровадження блогу вчителя іноземної мови має багато різних практичних аспектів, тому що кожна прогресивна людина сьогодні замислюється про необхідність вивчення іноземних мов, що відкриває великі можливості в сучасному світі. Англійська мова є найпопулярнішою й вимагає для свого вивчення створення штучного мовного середовища, що стає можливим завдяки Інтернет-технологіям.

Блоги/сайти було розроблено й упроваджено в рамках щорічного конкурсу «Учитель року-2015» (розміщені відеозаписи відкритого уроку й різні методичні та дидактичні матеріали) і орієнтовано на спілкування педагогів, керівників методичних об'єднань, учнів і батьків, тому їх тематика передбачала особистісну, педагогічну, виховну й методичну спрямованість. Це насамперед стосується організації навчально-виховного процесу, який має бути побудований так, щоб упроваджувати засади компетентнісного підходу, а саме: учень називає, наводить приклади, характеризує, визначає, розпізнає, аналізує, порівнює,

формулює висновки й виконує відповідну навчальну роботу під керівництвом педагога, використовуючи відповідні технічні мережеві засоби [2].

Ще однією з таких сучасних перспективних мережевих технологій, використання якої дає змогу майбутнім педагогам виконувати найрізноманітніші освітні завдання в професійній діяльності, є технологія CMS WordPress. Це проста у встановленні й використанні система керування вмістом з відкритим кодом, яка широко використовується для створення веб-сайтів і блогів. Вбудована система тем і плагінів (невеличкі вузькоспрямовані програмні додатки, покликані додати певний функціонал до загальної системи) у поєднанні з вдалою архітектурою дає змогу конструювати на основі WordPress практично будь-які освітні веб-проекти (рис. 3).

Популярність технології CMS WordPress зумовлена насамперед її постійним розвитком: щодня з'являються нові плагіни, які дають змогу реалізувати практично весь необхідний для сучасного сайту функціонал; CMS і плагіни безперервно оновлюються; поліпшуються наявні функції й додаються нові можливості. За необхідності, коли виникають несправності й питання, завжди можна звернутися до документації WordPress Codex або порушити питання на форумі підтримки (відповідь дадуть швидко й доступно, особливо це стосується

користувачів, які не мають досвіду зі створення сайтів і блогів). Система керування самим сайтом (програма, що надає зручний та інтуїтивно-зрозумілий інструментарій для додавання, редагування, видалення інформації на сайті) має панель управління.

Вона має вигляд візуального (WYSIWYG) редактора – програми, що створює HTML-код зі спеціальної спрощеної розмітки, що дає змогу недосвідченому користувачеві простіше форматувати текст.

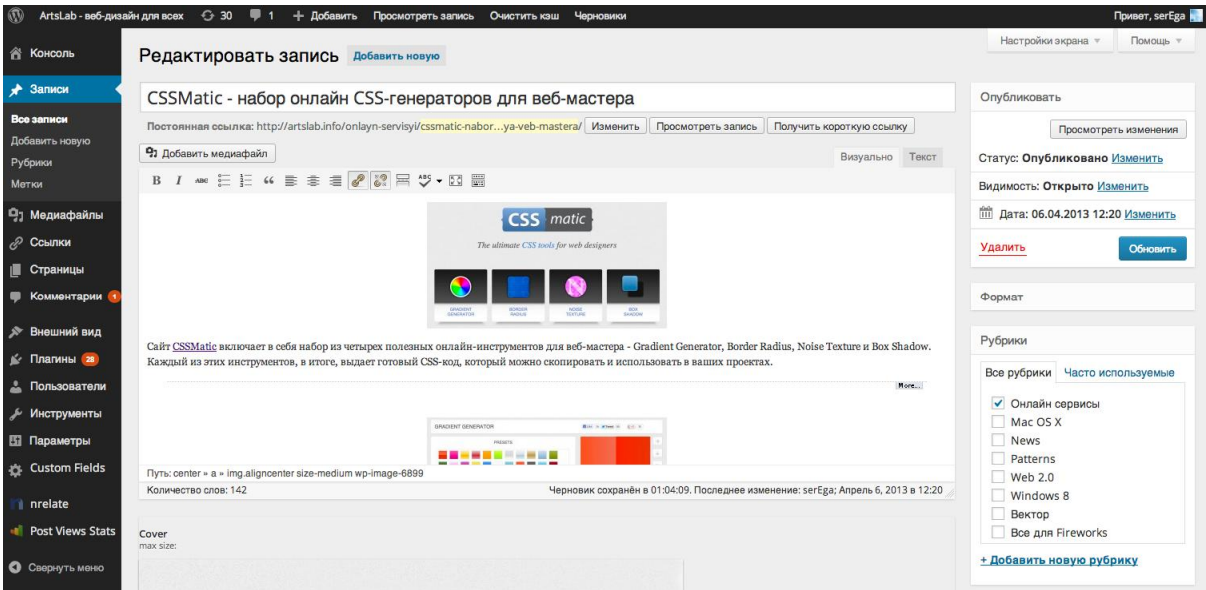

Рис. 3. Консоль блогу загальноосвітнього навчального закладу на платформі CMS WordPress

До основних можливостей WordPress належать: легкий і зручний процес встановлення системи на хостинг-сервері; модуль керування користувачами й рівнем їх доступу в системі; система актуальних оновлень, яка в автоматичному режимі відстежує вихід актуальних версій самої CMS, плагінів, візуальних тем оформлення зовнішнього вигляду; функція інтернаціоналізації й локалізації системи; RSS-стрічки; зручні й зрозумілі постійні посилання на дописи у блозі; система категорій, рубрик і тегів для структуризації наявного на сайті контенту; функція міжблогових комунікацій; система

коментарів; готові теми, які легко змінять вигляд блогу; плагіни, які розширюють його функціональність.

WordPress можна справедливо назвати соціальним сервісом мережі Інтернет, оскільки його використання зазвичай спільно здійснюється в межах відповідної групи користувачів, які об'єднують свої зусилля для досягнення відповідної мети. Прикладом такої групи може бути створення мережного співтовариства вчителів-предметників або створення сайту школи, або блогу вчителя окремо (рис. 4).

Рис. 4. Структура типового блогу загальноосвітнього навчального закладу

Третім прикладом є розробка персонального блогу вчителя української мови та літератури Бердянської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 4 Запорізької області Євдокимової Тетяни засобами CMS WordPress, що слугує доказом ефективності використання інформаційно-мережових технологій у реальній практиці, зокрема у створенні веб-порталу власного навчального закладу (рис. 5). У цьому Інтернет-ресурсі вдало показано застосування

на уроці комп'ютерних тестів і діагностичних комплексів (за короткий час педагог отримує об'єктивну картину рівня засвоєння матеріалу, що вивчається всіма учнями, і вчасно може його скоригувати). При цьому є можливість вибору рівня складності завдання для конкретного учня, що дає змогу інтенсифікувати освітній процес, збільшити швидкість сприйняття, розуміння й глибину засвоєння величезних обсягів інформації.

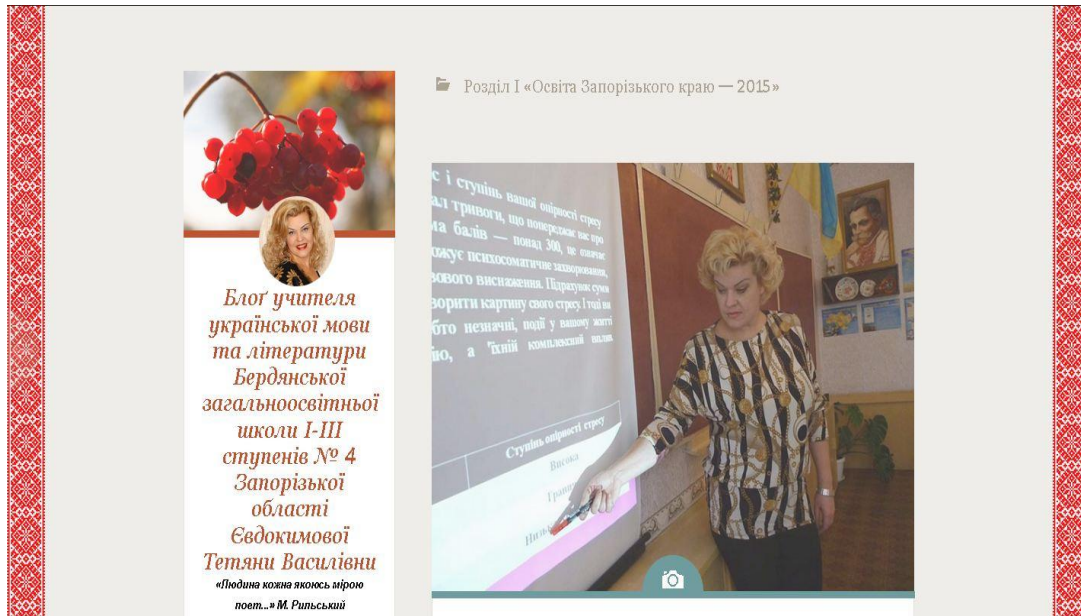

Рис. 5. Фрагмент блогу вчителя української мови та літератури Бердянської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 4 Євдокимової Тетяни, створений засобами CMS WordPress

Отже, користувач є не лише власником певного віртуального простору на сервері постачальника послуги, а й має сирцевий код і може докорінно змінювати структуру свого сайту – як програмну, так і візуальну.

Висновки. Висуваючи вимоги до системи освіти, суспільство у своєму розвитку створює адекватні засоби реалізації цих вимог, які є оптимальними для кожного історичного періоду й породжують відповідну методіку. Тому введення в навчальний процес інформаційно-технічних систем, як правило, має зовнішній, допоміжний характер наочно-ілюстративної демонстрації. Самі ці засоби, по можливості, слід виводити зі сфери уваги учнів, що концентрується тільки на екранно-звуковому ефекті, який отримується за допомогою цих засобів. Значною мірою саме цим здебільшого зумовлений невисокий методичний рівень сучасного програмного педагогічного забезпечення. У такій ситуації підвищення ефективності навчального процесу шляхом розробки й впровадження інформаційно-мережових технологій, як правило, відбувається в рамках випадкової варіативності майстерності, досвіду й відповідальності педагога.

Отже, розробка, проектування й впровадження засобами сервісу BLOGGER блогу вчителя, який викладає предмет «Захист Вітчизни», є потужним засобом комунікації в освітньому середовищі й не тільки сприяє реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, а й забезпечує ефективність процесу навчання засобами освітнього сервісу, підвищує мотивацію й зацікавленість вивченням ІКТ тощо. Розробка й проектування сайту вчителя англійської мови є потужним інструментом для ефективної мотивації навчальної й педагогічної діяльності у сфері англійської мови. На прикладі сайту вчителя-мовника показано, що сам факт використання комп'ютерних технологій не тільки підвищує інтерес учнів до предмета, сприяє включенню їх у навчально-пошукову й творчу діяльність, а й для педагога є основною платформою для розробки нових методик викладання, підготовки на новій основі методичних матеріалів, постійного підвищення рівня оволодіння новими технічними засобами.

Підсумовуючи викладене вище, зазначимо: педагогічний потенціал блогів насамперед полягає в тому, що викладачі можуть розширити

спектр своєї педагогічної діяльності й винести її за рамки шкільних класів чи навчальних аудиторій. Широкі можливості систем керування вмістом дають змогу користувачеві, необізаному з комп'ютерними технологіями, створити власний інфо-портал, можливості якого будуть на високому рівні. Водночас учні в процесі отримання й трансформації нової інформації й публікування своїх робіт учаться конструювати знання, засновані на відносинах

і спілкуванні, тобто на взаємодії. Для вчителів опубліковані праці учнів – це можливість дійти висновку про те, як учні трансформують і присвоюють смисли й стратегії, засвоєні в рамках соціального досвіду. Для учнів подібна публікація є матеріалом для подальшої рефлексії й аналізу, що дає змогу їм ще раз звернутися до своїх робіт і переосмислити їх, збагативши, тим самим, власний досвід [3].

Список використаних джерел

1. Васильченко Л. В. Проблеми управління освітою в умовах віддаленого доступу до інформаційних освітніх ресурсів / Л. В. Васильченко // Збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції «Теорія і практика дистанційного навчання в післядипломній освіті; за заг. ред. В. В. Олійника; НАПН України, Ун-т менеджменту освіти. – К., 2012. – 57 с.
2. Гольдин А. Образование 2.0: взгляд педагога [Электронный ресурс] / А. Гольдин // Компьютерра-Онлайн, 2009. – Режим доступа : <http://www.computerra.ru/readitorial/393364/> (08. 09. 2016).
3. Морзе Н. В. Шляхи ефективного навчання майбутніх вчителів використання інформаційно-комунікаційних технологій в педагогічних навчальних закладах [Електронний ресурс] / Н. В. Морзе, Т. В. Нанаева. – Режим доступу : http://iteach.com.ua/about/puti_intel/. (08. 09 2016).
4. Семеріков С. О. Фундаменталізація навчання інформатичних дисциплін у вищій школі: монографія / С. О. Семеріков; наук. ред. акад. АПН України, д-р. пед. наук, проф. М. І. Жалдак. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. – 340 с.

Рецензент: Максимов О.С.– д.пед.н., професор

Відомості про автора:

Алексеева Ганна Миколаївна
Бердянський державний педагогічний університет
вул. Шмідта,4, м. Бердянськ, Запорізька обл.,
71100, Україна

doi: <http://dx.doi.org/10.7905/nvmdpu.v0i17.1606>

Матеріал надійшов до редакції 13. 09. 2016 р.
Прийнято до друку 13.10.2016 р.

References

1. Vasylychenko, L. V. (2012). Problems of education management under conditions of distant access to information educational resources. *Proceedings of III International Scientific and Practical Conference "Theory and Practice of Distant Learning in Postgraduate Education"*, Ed. by. V. V. Oliynyk. NAPS of Ukraine, University of Education Management. Kyiv. [in Ukrainian]
2. Gol'din, A. Education 2.0: Teacher's View. *Kompiuterra-Onlain, 2009*. Retrieved from : <http://www.computerra.ru/readitorial/393364/> [in Russian]
3. Morze, N. V. *Ways of effective future teachers' training to use information and communication technologies in pedagogical educational institutions*. Retrieved from : http://iteach.com.ua/about/puti_intel/. [in Ukrainian]
4. Semerikov, S. O. (2009). *Fundamentalization of teaching informatics disciplines at higher school : monograph*. Ed. by M. I. Zhaldak. Kyiv : National Pedagogical Dragomanov University. [in Ukrainian]

Information about the authors:

Alekseeva Hanna Mykolaivna
Berdyansk State Pedagogical University
4 Shmidta St., Berdyansk, Zaporizhia region,
71100, Ukraine

doi: <http://dx.doi.org/10.7905/nvmdpu.v0i17.1606>

Received at the editorial office 13. 09. 2016.
Accepted for publishing 13.10.2016.